

"Τέλος παιχνιδιού" για το Brexit

02/Απρ/2019 12:45

Του **Peter Kellner**

Κάθεπρωί, οι συντάκτες του Oxford English Dictionary (OED) στέλνουν ένα email με τη λέξη της ημέρας στους συνδρομητές τους. Συχνά πρόκειται για μια ελάχιστα γνωστή λέξη με επίκαιρη συνάφεια. Το Σάββατο 30 Μαρτίου, την ημέρα που το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν προγραμματισμένο να ξυπνήσει για πρώτη φορά στη ζωή του εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η λέξη της ημέρας ήταν "kakistocracy". Πρόκειται για ένα ουσιαστικό του 19ου αιώνα, το οποίο μας λέει το Λεξικό ότι σημαίνει "κυβέρνηση που είναι η λιγότερο κατάλληλη ή λιγότεροι ικανοί πολίτες ενός κράτους". Προέρχεται από την ελληνική λέξη "κάκιστος", που σημαίνει "ο χειρότερος".

Θα ήταν άδικο να καταδικάσουμε όλους ή ακόμη και μια πλειοψηφία των Βρετανών βουλευτών κατά αυτόν τον τρόπο. Αλλά συλλογικά, κατάφεραν να οδηγήσουν την χώρα τους στο χείλος της καταστροφής. Οι επόμενες δέκα ημέρες θα φέρουν στο φως το δράμα του Brexit, το οποίο για τρία χρόνια έχει ζορίσει το σύνταγμα του Ηνωμένου Βασιλείου, έχει απειλήσει την κοινωνική του συνοχή, έχει τρομοκρατήσει τις επιχειρήσεις του, έχει τρομάξει τους φίλους και έχει ενθουσιάσει τους εχθρούς του.

Όπως έχουν τα πράγματα, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποχωρήσει από την ΕΕ χωρίς συμφωνία στις 12 Απριλίου. Υπάρχουν δύο τρόποι να αποφευχθεί αυτό. Ο πρώτος είναι το Κοινοβούλιο να ψηφίσει τη συμφωνία αποχώρησης, αφού την έχει μέχρι στιγμής απορρίψει τρεις φορές. Σε αυτή την περίπτωση, το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποχωρήσει από την ΕΕ με έναν πιο τακτικό τρόπο στις 22 Μαΐου, αν και με μεγάλες αμφιβολίες για τη μακροπρόθεσμη φύση των σχέσεων Ηνωμένου Βασιλείου-Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οδεύτερος δρόμος που οδηγεί μακριά από το χείλος του γκρεμού, είναι το Ηνωμένο Βασίλειο να επεκτείνει την παράταση της παραμονής στην ΕΕ και μετά από τις 22 Μαΐου. Αυτό θα γινόταν είτε με την ΕΕ να συμφωνεί σε ένα αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου για παράταση είτε το Ηνωμένο Βασίλειο να ασκήσει το δικαίωμα της ανάκλησης της απόφασής του να αποχωρήσει από την ΕΕ.

Για πολλούς μήνες, η ανάκληση θεωρούνταν απίθανη. Ωστόσο, καθώς οι πιθανότητες μιας εξόδου χωρίς συμφωνία έχουν αυξηθεί, με τους βουλευτές να είναι ανίκανοι να συμφωνήσουν σε έναν τρόπο να το σταματήσουν, η περίπτωση της ανάκλησης έχει αρχίσει να αυξάνει τους οπαδούς της. Την Κυριακή, στις 31 Μαρτίου, ο αριθμός των υπογραφών που είναι υπέρ αυτής της προσέγγισης, ξεπέρασε τα 6 εκατ. Είναι μακράν ο μεγαλύτερος αριθμός υπογραφών μιας αίτησης από την ημέρα που η ιστοσελίδα της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου έδωσε τη δυνατότητα στους

ψηφοφόρους να εκφράσουν την άποψή τους.

Ωστόσο η ανάκληση εμπεριέχει μεγάλο ρίσκο. Θα ήταν αρκετά δύσκολο να ζητηθεί από το λαό να ψηφίσει πάλι σε ένα νέο δημοψήφισμα -και ακόμη πιο επικίνδυνο για τους βουλευτές να αποφασίσουν απλώς να ανατρέψουν την απόφαση την οποία ψήφισαν 17,4 εκατ. άνθρωποι πριν από τρία χρόνια. Η ανάκληση θα είχε νόημα μόνο εάν αποτελούσε την αρχή μιας νέας δημόσιας συζήτησης, που θα οδηγούσε σε ένα νέο δημοψήφισμα ή σε γενικές εκλογές στον επόμενο χρόνο περίπου, για να αποκτήσει τη λαϊκή εντολή για τις επόμενες κινήσεις.

Επομένως, εάν οι βουλευτές αρνούνται ακόμη να υποστηρίξουν τη συμφωνία αποχώρησης αλλά θέλουν να αποφύγουν και την έξοδο χωρίς συμφωνία και την ανάκληση της απόφασης εξόδου, τότε η βουλή πρέπει να ζητήσει την παράταση της διαδικασίας του Brexit. Είναι σημάδι της τρέλας των εποχών ότι οι δύο βασικές ιδέες που ανέκυψαν το Σαββατοκύριακο για την επίτευξη αυτού, έχουν μαζικά μειονεκτήματα.

Η πρώτη είναι η διεξαγωγή πρόωρων εκλογών. Η Theresa May θα αποφασίσει ότι με το τωρινό κοινοβούλιο σε αδιέξοδο, είναι απαραίτητη μια νέα βουλή με μια νέα εντολή. Ωστόσο, οι κίνδυνοι για τους Συντηρητικούς είναι τεράστιοι. Πρόωρες εκλογές θα σημαίνουν ότι θα τις δώσουν τις εκλογές (οι Συντηρητικοί) με την May ως επικεφαλής του κόμματος. Αποδείχθηκε ότι έκανε μια πολύ κακή προετοιμασία στις τελευταίες εκλογές πριν από δύο χρόνια, για αυτό και οι συντηρητικοί έχασαν την πλειοψηφία τους. Επιπλέον, οι πρόωρες εκλογές θα απαιτούσαν από τους Συντηρητικούς να καταστήσουν σαφή τη θέση τους για το Brexit - και δεν υπάρχει κάποια θέση που να μην συναντήσει οργισμένη αντίσταση εκ των έσω.

Πάρτε αυτά τα δύο μαζί -ένα διαιρεμένο Συντηρητικό Κόμμα με επικεφαλής έναν που διεξάγει κακή προεκλογική εκστρατεία- και υπάρχει μια πραγματική πιθανότητα να διαρρεύσουν αρκετοί ψήφοι προς το UKIP και ή το νέο κόμμα Brexit που ιδρύεται από τον πρώην ηγέτη του UKIP, Nigel Farage. Δεν είναι περίεργο το γεγονός ότι πολλοί Συντηρητικοί απειλούσαν το Σαββατοκύριακο να αντισταθούν σε πρόωρες εκλογές.

Η δεύτερη ιδέα για να σπάσει το αδιέξοδο είναι η Βουλή να ψηφίσει υπέρ μιας συμφωνίας η οποία θα διατηρούσε το Ηνωμένο Βασίλειο μονίμως στην Τελωνιακή Ένωση της ΕΕ. Αυτό έχει το πλεονέκτημα ότι θα μπορούσε να λύσει το πρόβλημα του εμπορίου κατά μήκος των ιρλανδικών συνόρων. Και πιο γενικά, επιτρέπει το χωρίς φραγμούς εμπόριο και τη συνέχιση της τροφοδοσίας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ. Θα μπορούσε να περιορίσει το οικονομικό κόστος του Brexit.

Ωστόσο, μια τέτοια συμφωνία θα περιόριζε επίσης την ικανότητα του Ηνωμένου Βασιλείου να συνάψει νέες εμπορικές συμφωνίες με άλλες χώρες. Αυτός ήταν ένας από τους βασικούς στόχους του Brexit. Η εγκατάλειψή του θα δικαιολογούσε όλους αυτούς που διεξήγαν εκστρατεία υπέρ του Brexit και πολλούς που ψήφισαν υπέρ αυτού. Ακόμη περισσότερο, το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να συμμορφωθεί με τους νέους κανόνες και συμφωνίες της ΕΕ για το εμπόριο, αλλά χωρίς να έχει λόγο σε αυτές. Μακριά από το "ανακτώ τον έλεγχο", όπως απαιτούσαν όσοι ήταν υπέρ της

αποχώρησης, το Ηνωμένο Βασίλειο θα είχε ακόμη μικρότερο λόγο σε πολλά πράγματα, από ό,τι έχει τώρα.

Ακόμη και αυτό προϋποθέτει ότι η ΕΕ θα συμφωνούσε να διατηρήσει το Ηνωμένο Βασίλειο στην τελωνειακή ένωση. Εκτίμησή μου είναι ότι θα συνέβαινε -αλλά αυτό θα απαιτούσε ένα υψηλό τίμημα: να συνεχίζει τις εισφορές στον προϋπολογισμό της ΕΕ και να ευθυγραμμιστεί με τους περισσότερους τρέχοντες και μελλοντικούς κανόνες της ενιαίας αγοράς (και πάλι, με το Ηνωμένο Βασίλειο να μην έχει λόγο σε αυτούς). Άλλες ιδέες για ένα πιο ήπιο Brexit, όπως ένα που είναι γνωστό ως "Common Market 2.0", έχουν το ίδιο βασικό ελάττωμα. Θα έσωζαν το Ηνωμένο Βασίλειο από την οικονομική καταστροφή, αλλά με τίμημα την πολιτική υποτέλεια σε πολλές από τις πιο σημαντικές αποφάσεις της ΕΕ.

Τα ελαττώματα και για την περίπτωση των γενικών εκλογών και ενός ήπιου Brexit, σημαίνουν ότι η May έχει ακόμη μια ευκαιρία να εξασφαλίσει μια πλειοψηφία στη Βουλή αυτή την εβδομάδα για τη συμφωνία αποχώρησης -ενδεχομένως να συνοδεύεται από μια υπόσχεση στους βουλευτές να τους δώσει μεγαλύτερο λόγο στις διαπραγματεύσεις στους επόμενους μήνες αναφορικά με την μακροπρόθεσμη σχέση του Ηνωμένου Βασιλείου με την ΕΕ.

Εναλλακτικά, το κοινοβούλιο θα μπορούσε να πετύχει πλειοψηφία για μια κοινή πρόταση: ένα κάποιο ήπιο Brexit, που να υπόκειται σε μια "επιβεβαιωτική ψηφοφορία". Ένα δημοψήφισμα θα έδινε στους ψηφοφόρους μια σαφή επιλογή: είτε προχωράμε με αυτή τη μορφή του Brexit είτε παραμένουμε στην ΕΕ. Αυτό θα μπορούσε να προσελκύσει βουλευτές τόσο υπέρ της παραμονής (που θέλουν ένα δημοψήφισμα) και βουλευτές υπέρ ενός ήπιου Brexit (που θέλουν μια πιο στενή σχέση με την ΕΕ από αυτή που προβλέπει η συμφωνία της May).

Εάν δεν συμφωνηθεί καμία πρόταση αυτή την εβδομάδα, τότε οι πιθανότητες ενός Brexit χωρίς συμφωνία την επόμενη εβδομάδα, θα αυξηθούν. Δεν πιστεύω ότι θα συμβεί αυτό. Οι βουλευτές που αντιτίθενται σε αυτό είναι σχεδόν τέσσερις προς έναν. Οι επιχειρηματίες και οι εργατικές ενώσεις είναι τρομοκρατημένες από την ιδέα. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι θα συμβεί, αν και δεν είμαι ακριβώς σίγουρος για το πώς θα αποτραπεί. Ίσως η πυρηνική επιλογή της ανάκλησης να είναι απαραίτητη -ή μια εθνική διακομματική κυβέρνηση συνασπισμού, κάτι που συζητήθηκε από τον πρώην πρωθυπουργό των Συντηρητικών, John Major. Ό,τι και να συμβεί, η Βρετανία και η ΕΕ έχουν ένα μοιραίο 15ήμερο μπροστά τους.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://carnegieeurope.eu/strategieurope/78732?lang=en>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)